

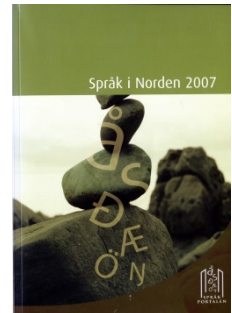
Sprog i Norden

Titel: Kommunikationsstrategier i svensk-danske samtalsrum – några inledande

Forfatter: Katarina Lundin Åkesson & Robert Zola Christensen

Kilde: Sprog i Norden, 2007, s. 93-103

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/sin/issue/archive>

© Forfatterne og Netværket for sprognavnene i Norden

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af Sprog i Norden (1970-2004) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Kommunikationsstrategier i svensk-danska samtalsrum – några inledande iakttagelser

Katarina Lundin Åkesson & Robert Zola Christensen

Öresundsregionen erbjuder många miljöer och situationer där grannspråkskommunikation och strategier för ömsesidig förståelse är viktiga för danskar och svenskar. I artikeln diskuterar Lundin Åkesson och Zola Christensen hur de ackommodationsstrategier som deras informanter använder kan delas in i tre olika nivåer och hur dessa på ett avgörande sätt påverkar samtalsdeltagarnas olika roller, samarbetet mellan samtalsdeltagarna och inte minst förståelsen av innehållet i det som sägs.

År 2000 blev Öresundsbron färdig, och kontakterna mellan Danmark och Sverige har sedan dess ökat. Detta innebär att svenskar och danskar måste ta ställning till vilka strategier de ska använda för att på bästa sätt kunna kommunicera med varandra. Några talar långsammare än normalt, andra försöker använda ord och termer som tillhör grannspråkets lexikon och åter andra talar som de gör i vanliga fall. En del personer går över till att tala engelska. I denna artikel presenterar vi några inledande iakttagelser om hur danskar och svenskar rent faktiskt gör för att få kommunikationen att fungera, om vilka strategier de använder och om vilka konsekvenser kommunikationsstrategierna får för de övriga samtalsdeltagarna.

Vår undersökning och de resonemang vi för tar direkt utgångspunkt i kommunikationssituationer som involverar danskar och svenskar eftersom danskarnas förståelse av svenska och vice versa kom att kallas den svaga länken när det gäller interskandinavisk språkförståelse i det stora projektet om interskandinavisk och internordisk språkförståelse, *Internordisk språkförståelse i en tid av ökad internationalisering* (Delsing & Lundin Åkesson 2005). INS-projektet tog sikte på att kartlägga och mäta den faktiska förståelsen av de skandinaviska språken genom olika typer av kvantitativa test och att jämföra förståelsen av de tre språken i de olika deltagarländerna. I denna artikel vill vi gå vidare och studera dels vilka fak-

tiska kommunikativa strategier som används i ett blandat samtalsrum, dels hur strategierna upplevs av språkbrukarna. INS-projektet var från början tänkt att innehålla även en kvalitativ dimension av denna typ; jfr också exempelvis undersökningarna presenterade av Börestam Uhlmann (1994) och Zeevaert (2004). Vår utgångspunkt är alltså att ta fasta på vad som rent faktiskt händer i en konkret samtalssituation/ett konkret samtalsrum mellan språkbrukare med danska respektive svenska som modersmål, i en så autentisk kommunikationssituation som möjligt. Det rör sig således om kommunikation där deltagarna har en gemensam uppgift att lösa eller ett ämne att tala om och där det alltså inte råder någon form av testsituation.

Metod

Vi har valt att koncentrera oss på kommunikationen mellan danskar och svenskar i vår studie av hur kunskaper i och om grannspråk påverkar kommunikationen som helhet och hur en samtalssituation kommer att upplevas som lyckad eller inte av kommunikationsdeltagarna. Vårt fokus på kommunikationssituationer/samtalsrum med svenskar och danskar kan motiveras dels utifrån resultatet från INS-undersökningen, dels utifrån demografiska aspekter. Vi menar att en undersökning av kommunikativa strategier i en kommunikationssituation baserad på grannspråk bör ta avstamp i en situation där den ömsesidiga språkförståelsen är relativt lika. Eftersom normmännen förstår grannspråken betydligt bättre än danskar och svenskar anser vi det vara en bra utgångspunkt att börja i Danmark-Sverige och därefter bygga ut undersökningen med den tredje medlemmen i det så kallade primära språksamfundet.¹ En annan faktor som talar för ett avstamp i danskars och svensks ömsesidiga språkförståelse är att Öresundsregionen i större utsträckning än någon annanstans i Skandinavien erbjuder verkliga miljöer där grannspråkskommunikation och gångbara strategier för ömsesidig förståelse blir viktiga.

För att studera och analysera de faktiska kommunikationsstrategierna har vi i två pilotundersökningar av lite olika karaktär observerat blandade samtalsgrupper och fört protokoll över de ackommodationsstrategier som används och hur eventuella svårigheter övervunnits. I tillägg till observationerna har vi genomfört några kompletterande intervjuer, i avsikten att få reda på hur informanterna själva uppfattat kommunikationen. Vi vill understryka det faktum att det rör sig om pilotundersökningar i syfte att ge oss ett gott utgångsläge för en mer omfattande, planerad undersökning. Inte desto mindre har vi genom undersökningarna erhållit tenta-

1 Ytterligare ett steg att ta är att utvidga undersökningen även till den sekundära språkgemenskapen, även här med samma utgångshypotes.

tiva resultat. Undersökningarnas karaktär av pilotprojekt motiverar den något summariska presentationen av tillvägagångssättet, där vi valt att endast fokusera på de omständigheter som är av direkt relevans för genomförandet. Att det rör sig om pilotundersökningar medför också att vi inte för några djupgående teoretiska resonemang om observation som arbetsmetod eller om samtalsstrategier i kommunikationssituationer generellt. I de två följande avsnitten presenterar vi i korthet våra pilotundersökningar och de tentativa men relevanta resultat som fått betydelse för upplägg och resonemang inför vårt fortsatta arbete med kommunikationsstrategier i skandinaviska samtalsrum.

Den första pilotundersökningen

I den första pilotundersökningen diskuterade danska och svenska studenter en bok de läst i förväg. Studenterna var relativt jämnt fördelade över dansktalande och svensktalande i fyra grupper. Samtalen pågick i ca 60 minuter. Några dokumenterat "vanliga" strategier förekom, som översättning till danska/svenska/engelska av ord, fraser eller uttryck som samtalsdeltagarna inte förstod, alternativt förklaringar med andra ord. Utöver detta förekom förtydligande gester, tystnad eller tillbakadragande. Vid jämförelser med hur studenterna talade i de efterföljande, korta intervjuerna framgick det också att de talade långsammare och tydligare i det blandade samtalsrummet, något som är en vanlig och förhållandevis enkel ackommoderingsstrategi.

Framför allt tre iakttagelser är värda att lyfta fram från observationerna. En första iakttagelse var att kommunikationen många gånger måste beskrivas som ryckig, trots att samtalsdeltagarna uppenbart ansträngde sig både för att förstå och göra sig förstådda. Visserligen introducerades olika diskussionsämnen och direkta frågor besvarades, men det verkade vara svårt för studenterna att komma vidare. En annan iakttagelse var att det i två av grupperna var påfallande att man hjälpte varandra både inom språken och mellan språken. Om en svensk student sade något och budskapet inte gick fram kunde de andra svenskarna gå in och hjälpa till med förklaringen, och om en av de dansktalande förstod förklarade hon/han för de övriga och vice versa. Det var alltså tydligt att det föregick ett språkligt samarbete på tvären. Den tredje iakttagelsen vi vill lyfta fram här är den situation som uppstod i en av grupperna, där en av de svenska studenterna visade sig kunna danska väldigt bra. Hon tog på sig rollen som tolk och översatte i båda riktningar, såväl ord som uttryck och meningar. Detta fick till följd att de övriga i gruppen inte behövde anstränga sig för att ackommodera, och gjorde heller inte

det utan vände sig ofta till den dansk- och svenskkunnige studenten för översättningshjälp. Studenten i fråga bibehöll sin roll som tolk under hela samtalet.

I tillägg till dessa inledande iakttagelser framkom det av de korta och icke-strukturerade intervjuerna (med fyra danska och fyra svenska studenter) att studenterna tyckte att det var svårt att diskutera bokens innehåll eftersom fokus hela tiden låg på att förstå vad de andra (= de som talar grannspråket) sade. Det resulterade i en dålig diskussion som saknade innehållsmässig substans. Å andra sidan framgick det också att de trots allt tyckte att de på det hela taget förstått mer än de trott att de skulle göra och att det varit intressant och lärorikt, inte ur litterär synpunkt men i övrigt. Några grupper, där samtalet fungerat bättre än i de övriga, hade fått igång intressanta diskussioner om det svenska respektive danska samhället. Att ta till engelska som lingua franca mellan svenskar och danskar ansåg de inte skulle behövas även om de var överens om att man ibland var tvungen att ta till det vid exempelvis stående uttryck, dvs. i de fall där segmentering av morfem och förståelse av orden ett för ett inte är tillräckligt.

Det vi tog fasta på i den första pilotundersökningen var följaktligen att viljan att göra sig förstådd – det vill säga ackommodation med enkla strategier – inte verkade räcka till för att kommunikationen skulle upplevas som lyckad. Vi tog också fasta på det tvärspråkliga samarbete vi noterat, liksom den tydliga påverkan på såväl samtalsdeltagare som samtal som den närmast tvåspråkiga personen i en av grupperna fick. Det faktum att studenterna i intervjuerna ändå i stor utsträckning tyckte att kommunikationen varit lyckad pekar mot att kommunikation handlar om mer än utbyte av information, särskilt eftersom de framhöll att det som kändes lyckat i första hand var att så gott som alla ansträngde sig för att samtalet/diskussionen skulle flyta. Ur intervjuerna kan man också utläsa att kommunikationen i och för sig upplevdes som lyckad men även att detta hängde samman med utgångspositionen att danskarna och svenskarna inte skulle förstå varandra över huvud taget.

Den andra pilotundersökningen

Även i den andra pilotundersökningen använde vi oss av observationer av samtalsgrupper bestående av danskar och svenskar. Samtalen ägde rum i väldefinierade kontexter, i mer eller mindre vardagliga samtal, där deltagarna fick specifika ämnen att diskutera eller ännu hellre argumentera för eller emot. Ämnena var kanonlistan för litteratur i danska skolor, dokusåpor, monarki, arbetslöshet och engelskans påverkan på de skandinaviska språken. Anledningen till att vi valde argumenterande sessioner är flera. En anledning är att det är relativt enkelt för

samtalsdeltagarna att komma framåt i samtalet och en annan att det förhoppningsvis är mer engagerande att delta i ett samtal där man får diskutera en åsikt. Ytterligare ett motiv till att grupperna fick direktiv om att argumentera är att argumentationer kan avbrytas och påbörjas förhållandevis snabbt. Därmed kunde de olika gruppkonstellationerna enkelt förändras.

För att följa upp de tentativa resultaten i pilotundersökningen strävade vi nu efter att variera gruppammansättningarna vad gäller grannspråkskunskaper hos samtalsdeltagarna. Våra testpersoner är mellan 25 och 35 år gamla och har universitets- eller högskoleutbildning om minst fyra år. De svenskar som deltar är inflyttade till Skåne för studier alternativt jobb och danskarna till Köpenhamnsregionen av samma anledningar. Två av danskarna är födda och uppväxta i utkanten av Köpenhamn. Följande personer, med fingerade namn, har deltagit i vår undersökning av kommunikationsstrategier i dansk-svenska samtalsrum. Informanterna är av praktiska orsaker äldre i den andra pilotundersökningen än i den första. Vilken ålderskategori vi ska använda i vår kommande undersökning är ännu inte avgjort, men mycket talar för ungdomar runt 20 år.

Svenskar		Danskar	
Namn	Bokstavskod	Namn	Bokstavskod
Sara	a	Stine	A
Jenny	b	Martin	B
Kalle	c	Hanne	C
Karin	d	Bjarne	D
Pelle	e	Pernille	E

Av samtalsdeltagarna är Karin (d) och Pelle (e) duktiga på att förstå danska på grund av arbete och studier i grannlandet, och motsvarande gäller Bjarne (D) och Pernille (E) för svenska. Övriga deltagare (Sara, Jenny och Kalle respektive Stine, Martin och Hanne) har inga särskilda kunskaper om/i det aktuella grannspråket. För att kunna observera de kommunikationsstrategier som förekom och även se huruvida kommunikationsstrategierna ändrades beroende på grannspråkskunskaperna hos samtalsdeltagarna satte vi samman olika samtalskonstellationer. Kombinationsmöjligheterna av de fem svenskarna (a–e) och de fem danskarna (A–E) uppgår till 200 om man arbetar med grupper om fyra personer där två är danskar och två är svenskar. Eftersom det av praktiska skäl är omöjligt att genomföra en så omfattande undersökning valde vi ut följande tio konstellationer:

Grupp-konstellation	Kommentar
1: A-B-a-b 2: A-C-a-c 3: B-C-b-c	I samtliga tre kommunikationer deltar två danskar och två svenskar med i princip lika kunskaper i och om grannspråket i fråga.
4: B-C-c-d 5: A-B-e-a	I båda kommunikationerna deltar två danskar och två svenskar, varav en svensk (d respektive e) även är duktig på danska.
6: D-A-a-b 7: C-E-b-c	I båda kommunikationerna deltar två danskar och två svenskar, varav en dansk (D respektive E) även är duktig på danska.
8: D-a-C-d 9: E-A-c-e	I båda kommunikationerna deltar två danskar och två svenskar, varav en svensk (d respektive e) och en dansk (D respektive E) även är duktig på grannspråket.
10: D-E-d-e	I kommunikationen deltar två danskar och två svenskar, och alla är duktiga även på grannspråket.

Urvalet av samtalskonstellationer baserar sig på strävan att variera samtalsdeltagarnas gemensamma kunskapsbas när det gäller grannspråket, och här finns konstellationer med alltifrån ingen person (grupperna 1–3) till fyra personer (grupp 10) som är duktiga på både svenska och danska. I varje diskussion deltar alltid två personer från varje land, dels för att ingen ska känna sig utlämnad, dels för att tvärsamtal ska bli möjliga. Alla samtal pågick ca 30 minuter i taget under en dag. Mellan samtalen var danskar och svenskar ombedda att inte tala med varandra.

Kommunikationsstrategier i svensk-danska samtalsrum

När man analyserar materialet är det tydligt att ackommodation kan ske på olika sätt. De ackommodationsstrategier vi sett i materialet kan tentativt delas in i tre olika nivåer, Nivå 1, Nivå 2 och Nivå 3, härafter N1, N2 och N3. N1 inkluderar de "vanliga" ackommodationsstrategierna såsom långsamt tal, god artikulation och så vidare och kräver goda intentioner från såväl talare som lyssnare. Detta stämmer överens med tidigare forskning om talares och lyssnares möjliga strategier i motsvarande samtal och ger en god beskrivning av samtalskonstellationerna 1–3, med danskar och svenskar som inte har några särskilda kunskaper om grannspråket. Samtalen fungerar haltande med många repetitioner och många problem med att få till stånd egentliga diskussioner eftersom man inte når fram till innehållet.

Det vi valt att kalla för N2-ackommodation karakteriseras av att man väljer ord och i viss mån syntax efter sina samtalsmedlemmar och anpassar sitt tal på ett annat plan än vid N1-ackommodation. Det kan vara så att man byter ut ett ord mot ett annat, mer eller mindre systematiskt, och man gör en del pauser, ofta för att säga ett och samma uttryck på båda språken alternativt ett annat ord för samma företeelse. N2-ackommodationen förutsätter samtalsdeltagarna har goda kunskaper även i grannspråket och/eller naturligt anpassar syntax och ordval efter vem han/hon pratar med. Här uppstår en lyckad kommunikation; fler deltagare är med och argumenterar och man har i större eller mindre utsträckning nått förbi de språkliga svårigheterna fram till en innehållslig diskussion. Samtalen i grupperna 4–9 utmärks av detta mönster. Det är dock också klart att de som har kunskaper om både danska och svenska tar mycket plats i diskussionerna på ett sätt som inte alls är lika tydligt när endast en person i gruppen kan båda språken.

När det gäller det vi kallat N3-ackommodation uppstår en speciell situation. N3-ackommodation är utmärkande för samtalsgrupp 10, där alla fyra gruppmedlemmarna klarar både danska och svenska, men även i grupperna 8–9 finns samtalssekvenser som skulle kunna räknas hit. För att N3-ackommodation ska vara möjlig måste det bland både de danska och de svenska ungdomarna finns personer som i viss mån behärskar båda språken. Resultatet av en sådan situation pekar i två diametralt olika riktningar. Å ena sidan blir graden av ackommodation hos dessa personer så hög att de övriga samtalsdeltagarna, som inte kan grannspråket, slutar att ackommodera över huvud taget. Utfallet blir då att de "tvåspråkiga" förstår allt men övriga samtalsdeltagare verkar förstå betydligt mindre än i N2-samtalet och även ibland än N1-samtalet om de inte får hjälp med att tolka allt som sägs. Å andra sidan finns också det motsatta mönstret: ackommodation verkar bli överflödigt, och samtliga deltagare i konversationen slutar att ackommodera (konstellation 10). Det verkar bli tydligt för deltagarna att de inte längre behöver ackommodera eftersom de får hjälp med översättningen, men om man ser till de diskussioner som förs verkar kommunikationen på det hela taget vara mindre lyckad här än vid N2-ackommodation. N3-ackommodationen är alltså en komplex nivå som lätt kan dra i ena eller andra riktningen. Man kan dock konstatera att de som har bäst förutsättningar för att ackommodera inte utnyttjar dessa utan förlitar sig på den semikommunikation som verkar föreligga.

God vilja räcker inte – även kunskaper behövs

I våra två pilotundersökningar har vi tittat på de ackommodationsstrategier som används i svensk-danska samtalsrum. Genom de kompletterande intervjuerna har

vi även kunnat få en bild av hur samtalsdeltagarna upplevt kommunikationssituationen. På det sättet lägger vi fokus på de strategier som använts och inte på förståelsen som en isolerad företeelse; vi har inte på något sätt försökt ta reda på om samtalsdeltagarna har förstått resonemang eller enskilda ord.

Det framgår att samtalsdeltagarna arbetar inbördes och dynamiskt för att översätta och komma fram till innehållet i det samtalspartnersäget. Samtidigt är det svårt att få till stånd en diskussion av innehållet i flera av grupperna, men ändå upplever samtalsdeltagarna i flera fall kommunikationen som lyckad. Det är alltså en komplex bild av språkförståelse och kommunikationsstrategier som målas upp. En trolig orsak till detta är att det åtminstone inledningsvis är språkets referentiella aspekt som man fokuserar på i grupperna. Detta är viktigt och pekar kanske mot något vi missat i debatten om språkförståelse: vi använder ju inte bara språket för att göra oss förstådda och överföra information utan också för att knyta kontakter, umgås, visa på samhörighet – alltså de pragmatiska och sociala aspekterna av språket. Om man ska förstå varför samtalsdeltagarna anser att kommunikationen är lyckad, trots att de inte kommit igång med diskussioner eller förstod tillräckligt mycket för att diskutera, verkar det vara så att de pragmatiska och sociala aspekterna är mycket viktiga. Samtidigt kan man konstatera att det referentiella innehållet alltför ofta ligger i fokus i undersökningar av denna typ, något som alltså får tas som en mild kritik av undersökningar som endast fäster uppmärksamheten vid om en svensk, dansk eller norrman förstår precis det eller det ordet. Som exempel kan vi nämna den undersökning vi själva arbetade med år 2000 (Lundin & Zola Christensen 2001).

Vår poäng är att det är stor skillnad mellan den typ av språkförståelse man mäter i en testsituation och den språkförståelse som återfinns eller saknas i en autentisk kommunikationssituation. När man testar förståelse av skrivet grannspråk etc. torde skillnaden vara ännu större (jfr Lundin & Zola Christensen 2001 och Delsing & Lundin Åkesson 2005).

I förlängningen av detta är det intressant att testpersonerna i våra pilotundersökningar generellt verkar fokusera på det referentiella innehållet, även i ett sammanhang där det egentligen är mindre intressant och att detta i förlängningen verkar ställa sig i vägen för en effektiv kommunikation, om man med effektivt menar innehållsbaserade diskussioner eller ren överföring av budskap. Det är rimligt att anta att avkodningen av själva uttrycket kräver så mycket arbete att förståelsen av innehållet blir lidande, och vi är alltså alltför upptagna av vad något betyder istället för i vilket avseende det kommuniceras. I förlängningen av detta verkar det alltså vara så att det inte räcker att samtalsdeltagarna försöker göra sig förstådda, det vill säga ackommodera på olika sätt. När någon av samtalsdelta-

garna däremot har förhållandevis goda kunskaper även i grannspråket tenderar situationen att bli en helt annan. Innehållet i diskussionerna står åter i fokus och samtalet flyter bättre. Kanske betyder detta att rådet till språkbrukarna om hur man bör agera i ett blandat samtalsrum är att de ska försöka skilja ut vilken typ av kommunikation det handlar om. Vi vet att testpersoner ofta upplever en stor trötthet när det har lyssnat till och talat med personer från grannländerna, och det beror inte minst på att man lätt faller in i att dechiffrera allt som sägs istället för att försöka fånga essensen i det som sägs och dela in yttrandena mer funktionsmässigt.

Ytterligare en aspekt av den komplexitet som är förenad med frågor som rör språkförståelse är att det i vårt material visar sig att man bara kan ackommodera framgångsrikt om man har förhållandevis goda kunskaper i de språk som ingår i kommunikationssituationen. Om målet med ackommoderingen är att främja flyt i konversationen på ett innehållsligt plan räcker alltså inte en god vilja till.

För att föra diskussionen ett steg vidare om vad man förstår och inte förstår och om vad förståelse egentligen innebär framgår det i vårt material att samtalsdeltagarna inte endast använder språket för att göra sig förstådda eller överföra information utan också för att knyta kontakter, umgås, diskutera, markera social position etc. Den pragmatiska aspekten av språkförståelsen hamnar därför i fokus i vårt nuvarande och kommande arbete. I linje med detta torde den viktigaste definitionen av språkförståelse vara huruvida man upplever kommunikationen som vällyckad och inte en entydig fokusering på om allt blivit ordagrant dechiffrerat. Utifrån detta resonemang vill vi med en vidare undersökning se om det finns skäl att anta att ett alltför tydligt fokus på språkets referentiella aspekt ställer sig i vägen för effektiv kommunikation – vårt material visar att sådana tendenser finns.

Vi ser våra pilotundersökningar och våra tentativa resultat som en portal som öppnar för en större undersökning. Mot bakgrund av resultaten i INS-undersökningen har vi särskilt ägnat oss åt den svaga länken i den skandinaviska kedjan av så kallad semikommunikation och har studerat vad som faktiskt sker i svensk-danska samtalsrum. Ett viktigt resultat är de skillnader i fokus som blir tydliga, nämligen mellan språkets referentiella, pragmatiska och sociala aspekt, och ett annat att förhållandet mellan aspekterna är ytterst komplext.

Litteratur

- Börestam Uhlmann, Ulla, 1994: *Skandinaver samtalar. Språkliga och interaktionella strategier i samtal mellan danskar, norrmän och svenskar*. Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet. Textgruppen i Uppsala AB.
- Delsing, Lars-Olof & Katarina Lundin Åkesson, 2005: *Håller språket ihop Norden? En forskningsrapport om ungdomars förståelse av danska, svenska och norska*. Tema Nord.
- Lundin, Katarina & Robert Zola Christensen, 2001: *Grannspråksförståelse i Öresundsregionen år 2000. Gymnasisters läsförståelse*. Nordlund 22:1. Institutionen för nordiska språk i Lund.
- Zeevaert, Ludger. 2004. *Interskandinavische Kommunikation. Strategien zur Etablierung von Verständigung zwischen Skandinavien im Diskurs*. Philologia. Sprachwissenschaftliche Forschungsergebnisse 64. Hamburg: Verlag Dr Kovac.

Summary

In this article (“Communicative strategies in Swedish-Danish conversation areas – some preliminary tendencies”), we aim at investigating the different strategies used by Swedes and Danes when discussing different topics with each other. The choice of studying communication by Swedes and Danes is based on the relatively similar intercomprehension of the neighbour language in the two countries, and on the fact that the Øresund region, more than any other area in Scandinavia, proposes environments where intercomprehension and useful communicative strategies are necessary.

The results presented in this article are based on two different investigations, each in turn consisting of classroom observations and interviews. We wish to stress that the studies are to be considered pre-investigations for a major, planned investigation, for which the tentative results reached so far constitute the ground. In the first investigation we refer to, Swedish and Danish students, around the age of 25, discuss a book they have read in advance. The second investigation was carried out as a follow-up of the tentative results of the first one; hence we aimed at varying the level of comprehension of the neighbour language of the group members.

In the second investigation, the participants, between 25 and 35 years of age and with at least 4 years of university studies, were given different topics as the starting point for an argumentation.

The strategies of accommodation appearing in our material can be divided tentatively into three different levels, N1, N2, and N3 ('N' for Sw. 'nivå', Eng. 'level'). What we here refer to as N2-accommodation is characterized by the participants' choice of words and partly also syntactic patterns, in order to make it easier for the rest of the group to understand. Furthermore, they also adjust their speech in another and more conscious way than N1-accommodators. N2-accommodation requires relatively fluent skills in the neighbour language. The accommodation strategies categorised as N3 display a different pattern. In order for N3-accommodation to appear, some participants must, to some extent, know both languages involved, and the result of N3-accommodation points in two different directions. On the one hand, the degree of accommodation of those knowing both languages is so high that the others stop accommodating. As a result, the majority of the group members understand less than the participants involved in N2- or even N1-accommodation. On the other hand, we can also detect the opposite pattern: accommodation becomes superfluous, and all participants stop accommodating.